SORTLAND KOMMUNE

Arkivsaknr.: 25/5644
Dok.nr: 25/34127
Arkiv:
Saksbehandler: Johnny Kvalø
Dato: 21.09.2025

Orienteringssak - Tertialrapport 2-2025
Tertialrapport 2-2025

Utvalgssaksnr.	Utvalg	Møtedato
O - 036/25	Formannskapet	14.10.2025
O -	Kommunestyret	

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING

1. Økonomirapport per 2. tertial 2025 tas til orientering.
2. Bruk av avsatte "lån til videreutlån"(startlånmidler) på 17,6 MNOK kan lånes ut i 2025. Samlet bruk/tildeling av "lån til videreutlån" for 2025 er 47,6 MNOK. Vedtatt låneramme for inneværende opprettholdes på 30 MNOK.

Formannskapet behandling - 14.10.2025 - O-036/25

BEHANDLING I MØTE

Forslag fra politikere

Votering:

Fremlagte forslag på å gjøre saken om til Politisk sak ble enstemmig vedtatt (5 H, 1 Frp, 1 SP, 1 AP og 1 SV).
Ny sak opprettet i møte PS 101/25.

Formannskapet O - 036/25 VEDTAK:
Saken gjøres om til Politisk sak, ny sak opprettet i møte PS 101/25

KORT BESKRIVELSE AV SAKEN
Sortland kommunes 2. tertialrapport for 2025 gir en detaljert oversikt over kommunens økonomiske situasjon, sykefravær, personalforhold, status for ulike tjenesteområder og investeringsprosjekter per august 2025. Rapporten gir prognoser for resten av året og vurderer utfordringer og tiltak for å sikre økonomisk balanse og tjenestekvalitet.

Månedsrapporten som ble presentert per juli omhandlet det regnskapsmessig merforbruk akkurat på rapporteringstidspunktet, og tok ikke for seg prognoser for hele året. Endring siden månedsrapporten for juli ble presentert ble prognose pensjon, nye prognoser hos oppvekst på tilskudd private bhg og skoler, og finansutgifter (avdrag lån).

FAKTA I SAKEN

Rapporten baserer seg på regnskapstall og periodisert budsjett per august 2025. Merforbruket på 14,661 MNOK i rammeområdene per 2. tertial forventes å øke til 21,856 MNOK ved årets slutt. Rapporten indikerer videre et samlet merforbruk på 29,817 MNOK mot revidert budsjett når en også tar med sentrale poster som generelle driftsinntekter, avskrivninger og finansutgifter.

*K*ommunedirektøren presiserer at samtlige enheter - spesielt de med rapportert merforbruk - har i oppgave å umiddelbart finne tiltak som bidrar til å redusere merforbruket den gjenstående tid av budsjettåret. Innenfor virksomhetsområdenes samlede budsjett forventes det at tiltak for kostnadsreduksjoner utredes og iverksettes på virksomhetenes samtlige budsjettposter, samt at eksempelvis vakante stillinger på alle områder av virksomhetenes budsjetter forblir vakante for å bidra til at merforbruk på andre budsjettposter reduseres.

Oppvekst har per rapporteringstidspunkt det største merforbruket (8,82 MNOK), etterfulgt av helse og omsorg (5,42 MNOK) og teknisk og samfunnsutvikling (1,94 MNOK). Kommunedirektørens område har mindreforbruk, og sentrale poster er i balanse. Helse og omsorg samt teknisk og samfunnsutvikling forventes å balansere budsjettet ved årsslutt, mens oppvekst har økonomiske utfordringer som kan kreve budsjettregulering.

Det foreslås ingen endringer i investeringsbudsjettets låneramme, og det er tatt opp lån til videreutlån i tråd med tidligere vedtak.

VURDERING

Rammeområder

Kommunedirektør

Rammeområdet har et mindreforbruk på 1,59 MNOK per august og forventes å ende med 3,5 MNOK i mindreforbruk ved årsslutt. Enhetene stab, økonomi og kultur har varierende avvik, mens felles kapitler har merforbruk på grunn av lavere inntekter fra konsesjonskraft og økte pensjonskostnader.

Oppvekst

Oppvekst har et samlet merforbruk på 8,82 MNOK per august, hovedsakelig knyttet til NAV med 18,7 MNOK i merforbruk, mens utdanning, barnehage og barnevern har mindreforbruk. NAV har økte utgifter til sosialhjelp og kvalifiseringsprogram, og integreringstjenesten har usikkerhet grunnet færre bosetninger og flyktningers tilbakeflytting. Lovendringer i barnehagebetaling og økte kostnader for individuell tilpasset opplæring påvirker også økonomien. Sykefraværet i oppvekst er høyt, men viser en nedgang fra første til andre kvartal 2025.

Helse og omsorg

Helse og omsorg har et merforbruk på 5,4 MNOK per august, men forventes å gå i balanse ved årsslutt. Merforbruk skyldes blant annet høyt sykefravær, vikarbruk, innleie og utskrivningsklare pasienter. Legetjenesten har et betydelig merforbruk på 10,87 MNOK. Sykefraværet var 9,96 % i 2. kvartal 2025, omtrent på samme nivå som året før.

Teknisk og samfunnsutvikling

Dette rammeområdet har et samlet merforbruk på 1,941 MNOK per august. Flere enheter, som teknisk drift eiendom og kommunalteknikk, har utfordringer med merforbruk, særlig innen vann og avløp

grunnet reduserte gebyrinntekter og økte vedlikeholdskostnader. Byggesak har utfordringer med saksbehandlingstid og restanser, men tiltak er igangsatt. Brann og redning forventes å gå i balanse.

Finansinntekter og -utgifter

Renteinntekter er noe lavere enn budsjettert, mens utbytte forventes i balanse. Renteutgifter er høyere enn periodisert budsjett, men i tråd med revidert budsjett. Norges Bank har senket styringsrenten til 4 %, med prognoser om forsiktig nedgang til litt over 3 % innen 2028. Avdrag på lån er høyere enn budsjettert på grunn av innfrielse av lån med forfall i 2025, og det foreslås budsjettregulering med økte avdrag. Kommunen har inngått rentebytteavtaler for å optimalisere låneporteføljen.
Likviditetsutfordringer har ført til innløsning av kassakreditt.

Avsetninger og disposisjonsfond

Det er regnskapsført overføring til investering på 6,055 MNOK i tråd med budsjett. Stipulert bruk av disposisjonsfond øker med 29,817 MNOK, hovedsakelig på grunn av behov i NAV og justerte prognoser for avdrag og pensjonskostnader. Disposisjonsfondets status er viktig for kommunens økonomiske handlingsrom.

Investeringer

Det opprinnelige investeringsbudsjettet for 2025 var 247 MNOK, justert opp til 314,3 MNOK. Prognosen forventer investeringer på 314,6 MNOK. Låneopptaket forventes å bli 217,6 MNOK, med ubrukte lånemidler fra 2024 på 54,2 MNOK. Flere prosjekter innen avløp, bygg, veier, skoler og helsebygg pågår, med varierende status fra ferdigstilt til utsatt. Nytt sykehjem i Lamarka er overtatt og i bruk, mens andre prosjekter som Bjørklundveien, Sigerfjordveien og Lamarktunet har pågående arbeid og behov for budsjettjusteringer. Det rapporteres også om miljøutfordringer og økte kostnader i enkelte prosjekter som Nortura-riving og Kjempenhøy omsorgsboliger.

Renteinntekter er noe lavere enn budsjett, mens renteutgifter forventes å bli 78 MNOK. Kommunen har inngått rentebytteavtaler og arbeider med å optimalisere låneporteføljen. Avdrag på lån er høyere enn budsjettert på grunn av innfrielse av lån fra 2008, og det forventes et merforbruk på 13,75 MNOK på avdrag. Kommunen har hatt likviditetsutfordringer, og kassakreditten på 70 MNOK kan over tid være for lav i 2026.
Status på årets investeringsprosjekter er nærmere omtalt under hvert enkelt prosjekt. Endringene på investeringsporteføljen gjør at forventet mva. kompensasjon og låneopptaket er uendret fra 1. tertial.

Personalmessige forhold
Sykefraværet i kommunen har variert fra 9,63 % samlet i 2024 til 10,4 % for første halvår 2025, med en nedadgående trend fra april 2025. Sektorer som skole, helse og omsorg har høyt og økende fravær, mens barnehager og teknisk har lavere fravær. Det arbeides kontinuerlig med forebygging og oppfølging av sykefravær, blant annet ved bruk av Dashboard BI for ledere, opplæring i sykefraværsoppfølging, samt tilbud om trepartsamtaler for gravide arbeidstakere.

Økonomiske forhold
Revidert nasjonalbudsjett fra mai kompenserte for utgiftsøkninger i beregnet pensjon. Slik kommunedirektøren vurderer dette, ser det foreløpig ut som om pensjon ble tilstrekkelig kompensert. Store avvik i budsjettet for NAV, skyldes at en ikke i tilstrekkelig grad har forutsett og budsjettert med de store økningene i de sosiale utgifter til bidrag for livsopphold, boutgifter og kvalifiseringsstønader for inneværende år.

Folkehelse
Klima-, miljø- og naturforhold

KONKLUSJON
Sortland kommune står overfor økonomiske utfordringer i 2025 med et forventet negativt netto driftsresultat og økt bruk av disposisjonsfond. Rammeområdene oppvekst og NAV har særlig store avvik

som kan kreve budsjettreguleringer. Sykefraværet er høyt i flere sektorer, men det arbeides aktivt med tiltak for å redusere dette. Investeringene er omfattende og følger stort sett plan, men enkelte prosjekter har forsinkelser og noen har behov for justeringer. Kommunedirektøren legger vekt på å følge opp politiske vedtak og iverksette tiltak for å sikre en bærekraftig økonomi og tjenesteproduksjon.

Kommunedirektøren innførte 3.september 2025 ansettelsesstopp, innkjøpsstopp og reisestopp for å møte et forventet merforbruk i 2025. Tiltakene innebærer at ledige stillinger som hovedregel skal holdes vakant, innkjøp og reiser begrenses til det som er strengt nødvendig, og alle reiser må godkjennes av kommunalsjef. Kommunedirektøren vil også foreslå strukturelle endringer for å sikre en mer effektiv drift på lang sikt.

Vedlegg:
2. tertial rapport 2025